

ne olyat, aki nem beszélhetett úgy, hogy a gondolatai helyesen beilleszkedjenek korunkba. A két vezető egyéniség Henri Ham és René Lalique. Az első még fiatalember aránylag. Hatásait az anyag, rendszerint szaru, tárgyi tulajdonságának felhasználásával éri el. Fésűi, dobozai és egyéb apró tárgyai egyszerű, dekoratív és konstruktív rajzokkal és megmunkálásukkal majdnem monumentális hatásúak. Vele ellentétben Lalique, az anyag alanyi tulajdonságait legalább is a tárgyiakkal egyenlő arányban használja fel. Bármely ékszer értékelésénél igen fontos az a tudat, hogy anyaga arany és drágakő. Rajza fantasztikus, a megmunkálása pedig veszedelmesen ügyes. Mintha mindegyik csak azt akarná mutatni, hogy mi mindenfélét lehet a türelmes anyagból csinálni.

A Salon d'Automne-ban az iparművészetek minden ága képviselve vagyon. A bútort is, és pedig a modern bútort. Sok mondani való nincs róla, túlszígorúan megítélni nem szabad a tervezőket. Helyzetnek igazán nem fényes. Nemcsak hogy a közönség nem veszi be munkájukat, de még az iparosok készpénzért is csak kedvetlenül valósítják meg terveiket. Annál szebb azonban a keramika. Valósággal csodálatos, hogy milyen tökélyre vitték az agyag és az üveg művészetét. Matt és csillogó mázak, egyszínűek és színjátékosok, homályos és átlátszó anyagú vázák, dekoratív friezsek találhatók teremrőltéremre és mindegyiknél azt hisszük itt a tökély, ennél már igazán nincs tovább.

Van itt egy a könyv illusztrálására vonatkozó gyűjtemény is. Ahol illusztrációkat és pedig kitűnőket látunk, többek között Steinlen-től és Mauricé Denis-től.

Ákad két magyar iparművész is, akik igazán nem tartoznak itt az utolsók közé. Az egyik Lakatos Artur, kinek a kassai javítóintézetben elkészített bőrhozzájai és bőrfestései (tárcák, dobozok) előkelő színeffektusaikkal igen kellemes látványt szolgáltatnak. Egy vitrinára való, talán tizenöt darab van belőlük, és egy se akad köztük kivetni való. A másik magyar kiállító, két fivér, Nics testvérek, akik kovácsolt vasmunkáikkal következetesen keresik fel a francia kiállításokat, és úgy látszik, végül sikerhez jutnak, ami talán már rég bekövetkezett volna, ha a francia közönségnek nem volna oly erős előítélete az idegen iránt.

h. b.

Akit semmi sem vagy csak nagyon kevés dolog érdekel: alantas lélek. A magasabb fokú értelmesség mindenben talál valamit, amit észrevenni érdemes.

Vannak eredménytelenségek, melyekben több az erkölcsi nagyság és fejlesztő erő, mint némely ragyogó sikerekben.

Ha meg akarod ismerni az utaimat, velem kell jönnöd; úgy madártávlatból csak nyeglén itélhetsz.

Honnan tudjuk, hogy mennyit érünk, míg nagy feladatok elé nem állunk?

K. L. E.

A M. KIR. ÁLLAMÉPÍTÉSZETI HIVATAL ÉS — A PATINA. Olvasóinknak, kik az igazságügyi palota táján jártak, bizonyára feltűnt a rézből domborított hatalmas hármast fogat (triga), amely a palota homlokzatának középső részét díszíti.

Ez a szobormű, mely mint említettük, rézlemezről készült, idővel szép, zöldes patinát kapott. Örült ennek a színes, nemes rozsdának a szobor tervezője Sennyei szobrász, készítője Steiner csak úgy mint a palota építője Hauszmann professzor. Csak a m. kir. államépítészeti hivatal nem örült. Sőt „intézkedett“ és pedig olyaténkép, hogy elrendelte a szobroknak bemázolását, nehogy a csunya zöld rozsdá marja. „Egyszer miniummal, háromszor pedig venyigefeketével“, úgy szólott a rendelet. A derék mázó mester, amikor a rendeletet megkapta, ugyan nagyon csóválta a fejt, mert ilyen megbízásról még nem hallott, de elvégre annak eleget kellett tenni. Egyik legénye épp javában beminiumozta már az egyik táltost, a m i k o r Steiner Ferenc, a szobor készítője véletlenül az igazságügyi palota felé vetődik. Megrémülve látja a szörnyű cselekedetet. Természetesen rögtön megmozgott minden követ, hogy a mázó mester folytatását megakadályozza. Hauszmann professzornak tekintélye egész súlyát latba kellett vetnie, hogy elérje a furcsa rendelet visszavonását és a szép szoborműnek a miniumtól való megtisztítását. A szóban forgó eset szomorúan világítja meg államépítészeti hivatalunk művészi érzékét. Ezért helyén való lenne, ha jövőben művészi vonatkozású kérdésekben való intézkedései előtt, illetékes emberek vagy fórumnak véleményét kérné. Vajon elképzelhető-e, hogy Velencében a Szt. Márk-templomnak, vagy Drezdában a Zwingernek gyönyörű zöld patinájú kupoláit „egyszer miniummal, háromszor venyigefeketével“ bemázolják?

NEMZETKÖZI RAJZOKTATÁSI KONGRESSZUS volt augusztus havában Londonban. Kapcsolatosan a kongresszussal nagyszabású kiállítást rendeztek, amelyen úgyszólván minden kultúr-nemzet bemutatta nem csupán rajzoktatását, hanem iparművészeti oktatását is. A magyar csoport nem adta művészi oktatásunk teljes képét, mert a kongresszusi kiállításra szánt rajz-kollekciók egy részét át kellett engedni az Earl's Court-ban rendezett magyar kiállításra, amikor már nem maradt elég idő egy új sorozat egybegyűjtésére. Különösen fájlaltuk, hogy az orsz. iparművészeti iskola és a sz. fővárosi iparrajziskola

hiányoztak a kongresszusi kiállításból, ahol bizonyára méltó hely jutott volna nekik a többi iparművészeti irányú iskolák mellett. A kongresszusi kiállítás brit és francia részében volt munkákból néhány szemelvényt e füzetünkben mutatunk be.

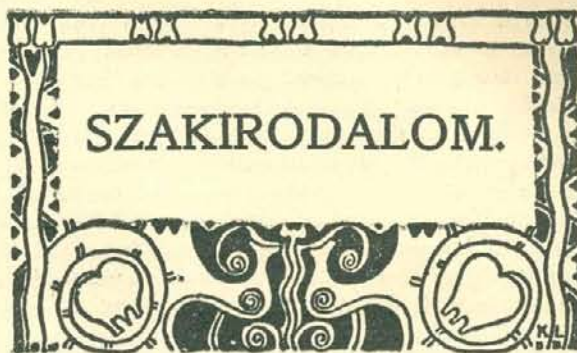
A KERESKEDELEMÜGYI M. KIR. MINISZTER a vidéki kiállításokon résztvevő kiállítók kitüntetésére Maróti Gézával érmet terveztetett, melyet elsősorban a pécsi kiállítás kitüntettjét kapják. Az érmet mintáját e füzetben közöljük.

HORTI PÁL HAGYATÉKÁBAN levő terveket, fólvételeket, valamint a mexikói őskori gyűjteményt s fényképeket a kereskedelemügyi és a vallás- és közoktatásügyi minisztérium együttesen megvették. A mexikói gyűjtemény, úgyszintén az ott készült fólvételek egy része az Orsz. Iparművészeti Múzeumnak jutott, a terveket, valamint az újabbkori keramiai gyűjteményt a kereskedelemügyi minisztérium főhatósága alatt álló ipari szakiskolák között osztják szét. Ezekon kívül volt a hagyatékban még számos igen értékes terv és vázlat, melyeket az elhunyt jeles művész özvegye az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulatnak ajándékozta. E tervek közül néhány szemelvényt a mostani füzetünkben mutatunk be.

IFJ. BODON KÁROLY RAJZAIHOZ. Egy fiatal, tehetséges és törekvő magyar művész tervezeteinek sorozatát mutatjuk be e füzetünkben. Ifj. Bodon Károly nevét iparművészeti körökben már régebben ismerik. 1901-ben díjat nyert a M. Iparművészeti Társulat bútorterv pályázatán. Akkor még csak alig került ki az áll. felső ipariskolából; onnan Faragó Ödön tanár mellé szegődött, aki csakhamar felismerte a tehetséges és törekvő művész jeles képességeit és önálló tervezési munkákkal is bízta meg. Hosszabb időt Bécsben, majd Berlinben töltött, ahol nagyon megbecsülték a magyar művész sokoldalúságát, jó ízlését és munkaképességét. Újabbban egy előkelő darmstadti cégnek, a Ludwig Alter-féle lakásberendező vállalatnak tervező építésze.

KÁROLYI-EMLEKSERLEG. Az Orsz. M. Gazdasági Egyesület a magyar gazdák néhai vezérének, gróf Károlyi Sándornak emlékére díszes serleget készíttetett. A tervezéssel Muhács Sándor iparművészt bízták meg, ezüstből domborította Herpka Károly, az orsz. iparművészeti iskola tanára. A serleget és tokját képen e füzetünkben mutatjuk be.

HELYREIGAZÍTÁS. Lapunk legutóbbi füzetének 238. oldalán közölt 243. sz. kép aláírásából tévedésből maradt ki az ábrázolt mozaikkép tervezőjének Bobitsch Artornak a neve. Egyúttal pótlólag felemlítjük, hogy ugyanazon az oldalon közölt 244. számú Róth-féle mozaikképet Dudits Andor tervezte.

A MÚZEUMOK ÉS KÖNYVTÁRAK ORSZÁGOS FŐFELÜGYELŐSÉGÉNEK megjelent 1907. évi működéséről szóló jelentése Mihalik József előadó szerkesztésében. A 312 oldalas jelentés beszámol az állami felügyelet alatt álló gyűjteményekről, részletesen taglalván a Felügyelőség feladatait a hatáskörébe tartozó intézetekkel szemben. Közli a gyűjtemények gyarapítása érdekében tett intézkedéseket. Kimutatást ad a felügyelet alatt álló gyűjtemények állapotáról, az azokat fenntartó hatóságokról. Függelékül pedig a Tanács a Főfelügyelőség szabályzatát is kinyomatta. A jelentésnek egy igen fontos része az ingó emlékek védelmére készített törvénytervezettel foglalkozik, amelynek munkálatait báró Forster Gyula végezte.

A STUDIO A MAGYAR IPARMŰVÉSZETRŐL. A Studio szeptemberi számában érdekes cikk jelent meg a londoni magyar kiállítás volt iparművészeti csoportról és ennek kapcsán az orsz. iparművészeti iskolával kapcsolatos gödöllői Körösfői-féle szövetség, valamint a Dékány-féle csipkeműhelyben készült munkákból közöl szemelvényeket.

Múlt számunkban — írja a Studio munkatársa — szó volt a magyar kiállítás érdekes festményeiről; ezúttal az iparművészeti gyűjteményről kell megemlékeznünk. Igen kicsi, de rendkívül gondosan s helyes ítélettel összeválogatott csoport ez. Benne érvényesül az az irány, amelyben azok, akik erre illetékesek Magyarországon, a nép oly hosszú időközön át elnyomott művészi tehetségét fejleszteni akarják. Nem épületekben, nem festményekben, sem a szobrászatban kell keresnünk Magyarországon hagyományos művészetét, mert ezek az emlékek elvesznek ott, ahol a háború s az elnyomás pusztít, mint az Magyarországon századokon át megtörtént, hanem a hímzésben, szövésben, agyagművészetben s az iparművészet egyéb ágaiban, mert csak ezekben élt s fejlődött a magyar művészet.

Kétségtelenül a szőnyegszövés az az ága a modern magyar iparművészetnek, mely vezetni látszik. Talán a Nyugat legkeletibb zugának van fentartva az, hogy megfelelő utódja legyen a kelettel leginkább összefonott e műiparnak. A szövés művészete — már mint amennyire annak modern fejlődése forog szóban — jelenleg gyermekkorát éli Magyarországon; de jövődőlő sikere, úgy művészeti, mint kereskedelmi, szerencsére, biztosítottnak látszik.